

Vastaus valtuustoaloitteeseen 19/2021: Järjestöystävällinen Kirkkonummi, Kv

Kunnanvaltuusto 31.05.2021 § 54

Keskustan valtuustoryhmän puheenjohtaja Marjut Frantsi-Lankia jätti seuraavan aloitteen kunnanvaltuuston kokouksessa 31.5.2021:

”Kirkkonummella toimii lukematon määrä erilaisia yhdistyksiä ja kansalaisjärjestöjä. Niiden panos kuntalaisten aktivoinnissa, osallistamisessa ja hyvinvoinnin edistämässä on todella merkittävä. Yhdistykset ja järjestöt ovat yleishyödyllisiä voittoa tavoittelemattomia toimijoita, joiden olemassaolo on täysin riippuvaista kunnan tai muun tahon avustuksista. Koska järjestöavustukset eivät ole kunnalle lakisääteisiä velvoitteita, ovat avustukset taloudellisesti tiukkoina aikoina helposti säästöliipasimen alla, niin kuin on mm. viime vuonna nähty.

Keskustan valtuustoryhmä esittää, että Kirkkonummen kunta toimii jatkossa järjestöystävällisemmin ja tavoitteellisemmin. Järjestöystävällisen kunnan lähtökohtana on kuntalaisten ja kansalaisjärjestöjen osallisuuden, kuulemisen ja kumppanuuden kehittäminen. Tukemalla osallisuutta luodaan edellytykset sille, että kuntalaiset voivat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja aktivoituvat yhteisölliseen, voimavaroja vahvistavaan ja hyvinvointia tuottavaan toimintaan.

Ehdotamme, että Kirkkonummelle nimetään järjestökoordinaattori, jonka tehtävänä (oto) on vastata suunnitelmallisen ja kumppanuuteen perustuvan tavoitteellisen järjestöyhteistyön kehittämisestä yhdessä järjestöjen kanssa. Kunnan tulee lisäksi varmistaa järjestöille maksuttomia tai kohtuuhintaisia toimitiloja, mikä mahdollistaa toiminnan koko kunnan alueella yhdenvertaisesti. Järjestöt täydentävät omalla toiminnallaan kunnan palveluja kuntalaisten hyvinvointia edistäen. Tämä edellyttää kunnan ja järjestöjen välistä kumppanuussopimusta, missä huomioidaan järjestötoiminnan tavoitteet ja sovitaan avustuksesta sen mukaisesti. Myös toiminnan tulosten seuranta ja arviointi määritellään kumppanuussopimuksessa.

Kunnan ja järjestöjen kumppanuusyhteistyö on entistä tärkeämpää tulevaisuudessa ja aivan erityisesti koronapandemian jälkivaikutusten pienentämisessä. Kunnan omat voimavarat eivät tähän yksin riitä, siksi järjestöjen voimavarojen, asiantuntemuksen ja osaamisen kytkeminen mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen nykyistä tavoitteellisemmin ja suunnitelmallisemmin on yhä tärkeämpää tulevaisuudessa.

Lisätietoja mm. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/jarjestot-kunnassa>

Kirkkonummella 31.5.21
Marjut Frantsi-Lankia, Keskustan valtuustoryhmän pj”

Aloitteen allekirjoittivat Marjut Frantsi-Lankian lisäksi seuraavat valtuutetut: Miika Engström, Irja Bergholm, Krista Petäjäjärvi, Linda Basilier, Anni-Mari Syväniemi, Sanni Jäppinen, Maarit Orko, Outi Saloranta-Eriksson ja Anna-Mari Toikka.

Päätös

Kunnanvaltuusto lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Kunnanhallitus 07.11.2022 § 373
675/00.04.02/2021

Valmistelija

kuntakehityspäällikkö Susanna Hyvärinen, palvelujohtaja Sirkku Pekkarinen-Keto ja nuoriso- ja liikuntapäällikkö Päivi Sorvari, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Vastaus

Kirkkonummen kunnassa on Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) rekisterissä tällä hetkellä 576 rekisterissä olevaa yhdistyksiä, uskonnollisia yhdyskuntia ja kauppakamareita.

Kirkkonummella toimivilla yhdistyksillä ja kansalaisjärjestöillä on merkittävä rooli paikallistasolla kuntalaisten aktivoinnissa, osallistamisessa ja hyvinvoinnin edistämässä.

Kirkkonummen kunnan kuntastrategiassa 2022 - 2023 (kv. 31.1.2022 § 5) on huomioitu osallisuuden edistäminen ja Kirkkonummen laajassa hyvinvointikertomuksessa ja hyvinvointisuunnitelmassa 2022-2025 yhdistysten ja järjestöjen keskeinen rooli on tunnustettu vahvasti esimerkiksi lasten ja nuorten vapaa-ajan harrastustoiminnassa. Kunta on mukana maailmanlaajuisen lastenjärjestön UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toiminnassa ja edistää poikkihallinnollisena yhteistyönä järjestön Lapsiystävällinen kunta -statuksen mukaisia tavoitteita.

Kunnan eri toimielimet myöntävät omalla tehtäväalueellaan toimiville järjestöille ja yhteisöille avustusta sääntöjensä sekä vuosittain myönnettyjen määrärahojensa puitteissa. Avustusten turvin kuntalaiset mm. suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia toimintoja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kirkkonummen kunta on viime vuosina myöntänyt yhdistyksille ja järjestöille erilaisia avustuksia vuosittain noin miljoona euroa. Kunnan tuki paikallisille kansalaisjärjestöille on merkittävä ja toivomme luonnollisesti, että avustuksiin on tulevaisuudessakin varattu määrärahaa.

Kunnan hallinnoimat tilat tarjoavat paikallisille yhdistyksille loistavan alustan erilaisten toimintojen järjestämiseen, sillä suurin osa kunnan hallinnoimista tiloista ovat paikallisille yhdistyksille maksuttomia kunnanhallituksen 9.12.2019 § 424 kunnan toimitilojen käytöstä perittävistä laskennallisista vähimmäiskäyttökorvauksista päätöksen mukaisesti. 1.1.2020 alkaen Kirkkonummelle rekisteröidyiltä kulttuuri-, liikunta-, nuoriso-, terveys-, vammais-, veteraani-, eläkeläis-, asukas-, kylä- sekä Koti- ja koulu - järjestöiltä, aatteellisilta yhdistyksiltä ja vapaapalokunnilta ei peritä korvausta koulujen sekä nuorisotilojen liikuntasalien ja muiden huoneiden käytöstä, kun toiminta ei liity kaupalliseen toimintaan. Muilta toimijoilta maksut peritään kunnan tilojen käytöstä perittävien korvausten mukaisesti. Poikkeuksena edellä mainittuun maksuttomuuteen ovat mm. vapaa-aikapalveluiden hallinnoimat uimahallin allastilat sekä lämmitettävä tekonurmi, joista peritään sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan 03.03.2022 § 13 päättämiä maksuja.

Kirkkonummelaiset järjestöt ja yhdistykset voivat varata kunnantalon tiloja, Kirkkonummi-salia ja Ervast-kokoushuonetta virka-aikana klo 9 – 16, vuokrata kunnan kunnan muita kokous- ja juhlatiloja tai varata ja vuokrata nuoriso- ja liikuntatiloja (<https://www.kirkkonummi.fi/kunnan-tilojen-varaaminen>). Myös Kirjastotalo Fyyrin kokous- ja ryhmätyötilat ovat varattavissa (<https://www.kirkkonummi.verkkokirjasto.fi/-/fyyrin-tilojen-varaaminen>).

Uuden kirjastotalo Fyyrin tilat ovat erinomainen esimerkki eri tahoille tarjottavasta mahdollisuudesta kokoontua ja järjestää tapahtumia Kirkkonummen keskustan alueella. Kolmas sektori onkin hyödyntänyt tiloja ahkerasti ja siellä on järjestetty erilaisia tapahtumia kuten kielikahviloita ja vertaisohjausta.

Yhdistys- ja järjestöyhteistyö on kunnassa palvelualuekohtaista. Palvelualueet tekevät tavoitteellista yhteistyötä palvelualuekohtaisesti asiaa tuntevien ja osaavien palvelualueen toimintaan linkittyvien yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Järjestö- ja yhdistysyhteistyö on kunnan palvelualueilla osa normaalia vuosittaista suunnitelmallista toimintaa.

Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualueen tehtävänä on järjestää hyvinvointia, aktiivista yhteisön jäsenyyttä, jatkuvaa oppimista ja mielekästä elämää tukevia palveluita kaikille kirkkonummelaisille. Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualueella yhteistyötä eri toimijoiden kanssa tehdään hyvinkin laaja-alaisesti erilaisten toimintojen toteuttamisessa ja kehittämisessä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Erilaisia tapahtumia, koulutuksia, retkiä, opastuksia sekä jonkun tietyn teeman ympärillä tapahtuvia toimintoja järjestetään eri kohderyhmille säännöllisesti mm. varhaiskasvatus- ja koulupäivien aikana, mutta myös kuntalaisten vapaa-ajalla. Yhteistyössä järjestettäviä toimintoja ovat mm. lasten ja nuorten harrastuspop-up-tapahtumat, liikenneturvallisuuskoulutukset, teemaretket luontoon, Perhekeidas-tapahtuma, HarrastusSankarit-tapahtumat eli harrastusten esittelyt koulupäivän aikana, oppilaiden hyvinvointipäivät kouluissa ja liikuntalajien esittelyt varhaiskasvatuspäivän aikana. Yhteistyökumppaneina toimivat mm. paikalliset kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntayhdistykset, koti- ja kouluyhdistykset, vanhempainyhdistykset, mutta myös monet muut kumppanit kuten Luckan, Punainen Risti, Folkhälsan, Liikenneturva, seurakunnat ja maritayhdistykset.

Vuosittaiset Kirkkonummi-päivät ovat myös hyvä esimerkki kuntalaisten arkeen ulottuvasta pitkäjänteisestä yhdistys- ja järjestökentän sekä palvelualueen säännöllisesti toteutetusta yhteistyöstä. Kulttuuripalveluiden koordinoimia Kirkkonummi-päiviä on järjestetty 1990-luvun puolivälistä saakka monimuotoisena tapahtumana, jossa eri järjestöille ja muille tahoille tarjotaan mahdollisuus esitellä toimintaansa toritapahtumien ja muiden tilaisuuksien muodossa. Toimintamalli on osoittanut elinvoimaisuutensa ja kiinnostus tapahtumien järjestämiseen Kirkkonummi-päivien yhteydessä on vuosi vuodelta jatkunut 2000-luvun puolellakin. Paikallisten järjestöjen lisäksi myös erityisesti Kirkkonummen keskustan alueella toimivat yritykset ovat tulleet aktiivisesti mukaan esittelemään toimintaansa. Eri vuosina päiville on valittu teema yhteistyössä toimijoiden kanssa.

Osallisuuden kehittäminen on jatkuva prosessi yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa, jota toteutetaan ja kehitetään palvelualueella erilaisten toimintojen toteuttamiseksi ja kehittämiseksi. Esimerkiksi lasten ja nuorten maksuttoman harrastustoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi palvelualue tekee säännöllistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa, sillä ilman

paikallisten toimijoiden sekä kunnan osaamisen ja voimavarojen yhteensovittamisella tavoitteita ei voitaisi saavuttaa. Erilaisia maksuttomia harrastusryhmiä lapsille ja nuorille toteutetaan koulupäivien aikana, koulupäivien välittömässä läheisyydessä sekä lasten ja nuorten vapaaajalla yhdessä eri toimijoiden kanssa mm. yhteistyösopimusten ja harrastustilojen monipuolisen käytön kautta. Maksuttoman harrastustoiminnan toteuttamiseen palvelualue saa Harrastamisen Suomen mallin –valtionavustusta.

Kaikissa neljässä yläkoulussa elokuussa 2021 alkanut URHEA-toiminta on myös hyvä esimerkki paikallisten liikuntaseurojen, palvelualueen ja URHEA-akatemian yhteistyöstä. URHEA-toiminnan suunnittelun ja toiminnan toteutuksen lähtökohtana on ollut, että aikataulullisin ratkaisuin tuetaan oppilaan aktiivista urheiluharrastusmahdollisuutta jättämällä viikoittaiseen lukujärjestykseen harrastusaika yhtenä aamuna ja yhtenä iltapäivänä fyysiikka-, yleisharjoittelu- tai lajitreeneille. Urheilevan nuoren seura/ valmennus vastaa puolestaan urheilijan kokonaisharjoittelun sisällöstä sekä harjoittelupaikoista. Ennen kuin URHEA-toiminta virallisesti käynnistyi, se vaati useita kokoontumiskertoja ja eri asioiden yhteensovittamista eri toimijoiden kanssa.

Osallisuudesta hyvinä esimerkkeinä ovat myös Kirkkonummen ensimmäisen kulttuuristrategian laatiminen vahvasti järjestökenttää osallistaen sekä Kirkkonummen kulttuurikasvatusohjelman eli kulttuurikompassin luominen Kirkkonummen paikallisiin olosuhteisiin. Kulttuurikasvatusohjelman tavoitteena on luoda puitteet varhaiskasvatuksen ja opetuksen systemaattiselle yhteistyölle yhdessä kulttuuritoimijoiden kanssa. Ohjelma tukee opetussuunnitelman tavoitteita, tuo uusia oppimisympäristöjä ja tukee varhaiskasvatusta ja kouluja niiden yleissivistävässä tehtävässä. Se tekee kulttuurikasvatuksesta suunnitelmallista, tasa-arvoista ja tavoitteellista. Lähtökohtina ovat Kirkkonummen ja lähialueiden kulttuuritarjonta ja paikalliset taiteen tekijät, paikallinen ja kansallinen kulttuuriperintö sekä lasten ja nuorten kulttuurin tuoreet ilmiöt. Kulttuurin strategista yhteistyön kehittämistä jatketaan mm. paikallisten avointen kulttuurifoorumein kautta.

Sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualueella yhdessä tekeminen sekä osallisuuden toteuttaminen ja kehittäminen yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa on osa normaalia toimintaa kuntastrategian mukaisesti. Yhdessä tekeminen vaatii kuitenkin jatkuvaa arviointia ja pitkäjänteistä kehittämistä, jotta erilaiset osaamiset ja voimavarat hyödyttävät tulevaisuudessakin kuntalaisten hyvinvointia mahdollisimman laadukkaasti.

Yhteisissä palveluissa kuntakehitysyksikkö tekee operatiivista yhteistyötä ja tapaa säännöllisesti mm. Espoon Uusyrityskeskus ry:n, Suomen Yrittäjien ja Kirkkonummen Yrittäjien sekä Helsingin seudun kauppakamarin toimijoita yrittäjyyden ja työllisyyden edistämiseksi. Yhteistyötä tehdään myös paikallisten matkailutoimintaa edistävien yhdistysten kanssa, kuten esimerkiksi Luckan ja Porkkala Parenteesi ry. Yhteistyötahojen kanssa tehdään kehittämissyhteistyötä hankkeissa sekä järjestetään tilaisuuksia ja tapahtumia mm. BusinessForum Kirkkonummi (BFK) ja Kirkkonummen Rekryfestarit sekä webinaareja ajankohtaisista aiheista.

Perusturvan palveluiden, järjestöjen ja seurakuntien välinen yhteistyö vuoden 2022 aikana on ollut tiivistä. Päihdepalveluilla on ollut vuodesta 2010 asti Selvästi terveempi elämä -yhteistyöryhmä, johon kuuluu lähinnä mielenterveys- ja päihdetyön parissa toimivia tahoja. Ryhmä kokoontuu

säännöllisesti ja tekee yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä: Kirkkonummi-päivät, Asunnottomien Yö -tapahtuma, leirit, retket ja ryhmätoiminnot. Mielensterveys- ja päihdepalveluiden palvelupäällikkö Kari Kopra toimii ryhmän koollekutsujana ja puheenjohtajana. Lähtökohtana on ollut se, että kunnan tulee koordinoita alueella tapahtuvaa toimintaa. Yhteistyöryhmään kuuluu Kisu ry, Kirkkonummen A-kilta ry, suomalainen ja ruotsalainen seurakunta (diakoniatyö) sekä kunnan mielensterveys- ja päihdepalvelut.

Työllistämisyksikkö Toimari, Ohjaamo ja Vauhdittamo tekevät tiivistä yhteistyötä järjestöjen kanssa. Toimari toimii yhteistyössä Kisu ry:n ja A-killan kanssa *Selvästi terveempi elämä* -yhteistyöryhmän toiminnassa. Yhteistyötä tehdään myös seurakunnan kanssa. Työikäisten sosiaalityössä ja maahanmuuttajapalveluissa yhteistyötä on esimerkiksi Kisu ry:n kanssa. Vammaispalveluissa yhteistyö järjestöjen kanssa on ollut vähäistä.

Perhepalveluilla on yhteistyötä muun muassa Pelastakaa Lapset ry:n ja MLL:n (Mannerheimin lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri) kanssa: lapsiperheiden jouluavustukset, lasten hoitoapu, ennalta ehkäisevä tukiperhetoiminta, tukiperheet, sijaisperheet sekä Hope ry:n kanssa vähävaraisille lapsiperheille tarkoitettuihin avustuksiin liittyen.

Ikäihmisten palveluissa SPR (Suomen Punainen Risti) pitää tällä hetkellä asukkaille ruotsinkielistä lukupiiriä ja järjestää säännöllisiä konsertteja/tapahtumia. Yhteistyö on ollut joustavaa. Seurakunta järjestää asukkaille myös tapahtumia ja kuuntelee asukkaiden toiveita (lukupiiri erittäin suosittu). Vapaaehtoistoiminnassa tehdään yhteistyötä suomen- ja ruotsinkielisten seurakuntien kanssa kuten myös kummankin kielisten Punaisten Ristien paikallisosastojen kanssa. Palveluyksiköillä on yhteistyötä useampien paikallisten Martta-järjestöjen kanssa ja myös Kennelliiton ystäväkoirat vierailevat eri palveluyksiköissä. Siskot ja Simot ovat yhteistyökumppaneita sekä Muistiliitto ja Enter. Vanhusneuvostoyhteistyössä on mukana kuusi eläkeläisyhdistystä ja veteraaniasiain neuvottelukunnassa kaksi veteraaniyhdistystä.

Perusturvapalveluiden ja kunnan eri järjestöjen ja seurakuntien välisen yhteistyön soisi jatkuvan yhtä tiiviinä senkin jälkeen, kun perusturvan palvelut siirtyvät Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Asiakasrajapinnassa tehtävä työ kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi kunnan sekä yhdistysten ja järjestöjen välillä nojaa molemminpuoliseen osaamiseen ja asiantuntemukseen ja edellyttää toimijoiden, toimintatapojen ja palveluiden tuntemista ja tunnistamista. Kirkkonummen kunnassa on lähes 600 yhdistystä, uskonnollista yhdyskuntaa ja kauppakamaria. Tällä hetkellä kunnan eri palvelualueet tekevät osana normaalia toimintaansa tavoitteellista ja pitkäjänteistä yhteistyötä asiaa tuntevien ja osaavien eri palvelualueiden toimintaan linkittyvien yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Yhteistyön kehittäminen on kuitenkin jatkuva prosessi ja tavoitteena on edelleen kehittää yhteistyön ja osallisuuden muotoja Kirkkonummen kunnan kuntastrategian mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystieteiden siirtyessä kunnasta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen tulisi kunnassa käydä keskustelu, millaisia vaikutuksia siirrolla on muun muassa toiminta-avustuksiin ja miten järjestöyhteistyön kehittämistä voitaisiin edistää esimerkiksi osana kuntiin jäävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Aarnio Tarmo
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus päättää</p> <p>1 antaa yllä olevan selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää kunnanvaltuustolle, että se merkitsee vastauksen tiedoksi ja pitää vastausta riittävänä ja aloitetta loppuun käsiteltynä</p> <p>2 tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.</p>
Käsittely	<p>Käsittelyn aikana jäsen Marjut Frantsi-Lankia jätti seuraavan muutosehdotuksen: Esitän, että asia palautetaan valmisteluun sillä evästyksellä, että saadaan selvitys siitä miten, millä toimin ja resurssilla laajan järjestökentän yhteistyötä kunnan kanssa sekä toiminnan suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuutta voidaan lisätä.</p> <p>Muutosehdotusta kannattivat Timo Haapaniemi, Markus Myllyniemi, Tony Björk, Anna Sahiluoma, Anna Aintila, Antti Kilappa, Kim Åström ja Ari Harinen.</p> <p>Puheenjohtajan tiedustellessa muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.</p>
Päätös	<p>Kunnanhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi sillä evästyksellä, että saadaan selvitys siitä miten, millä toimin ja resurssilla laajan järjestökentän yhteistyötä kunnan kanssa sekä toiminnan suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuutta voidaan lisätä.</p>